

Happy
New
Year

RII.CA Newsletter

RESEARCH MATTERS

การสร้างการรู้เท่าทันสื่อผู้สูงอายุไทย
ด้วยกลไกเชิงบูรณาการ

CREATIVE CULTURE

พหุวัฒนธรรมเพื่อความร่วมมือและ
การพัฒนาอย่างยั่งยืนในอาเซียน

THE MASTERWORK

Film Authorship in Contemporary
Transmedia Culture

HAPPY New Year 2024

RILCA's BLESSING TO ALL

สวัสดีปีใหม่ 2567 ปีแห่งความสุขและความภาคภูมิใจในการเฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปีของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

ขอให้ทุกท่านได้รับพลังแห่งความมุ่งมั่นสร้างสรรค์ผลงานเพื่อสังคมและความเป็นเลิศสืบเนื่องต่อไป มีความรื่นรมย์ ประสบความสำเร็จในการทำงาน เพื่อส่งเสริมสังคมไทยให้ก้าวเป็นสังคมแห่งความรู้ รู้ต้น รู้แจ้ง รู้เบิกบาน รู้เหตุ รู้ผล ยอมรับให้เกียรติต่อความแตกต่างทางพหุวัฒนธรรม พหุภาษาและพหุลักษณะทางความคิด และพรใดในสากลโลกจงมีแก่ทุกท่านอย่างไม่เสื่อมคลาย

รองศาสตราจารย์ ดร.มรกต โมยเออร์
ผู้อำนวยการสถาบันฯ

วันเวลาดี ๆ ผ่านมาบรรจบอีกครั้ง ในวาระดีปีใหม่ 2567 นี้ ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในทุกทิศดลบันดาลให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ สุขความเจริญ ห่างไกลโรคภัย มีเงินใช้อย่างได้จัดสน มีความรักความสามัคคี เพื่อแผ่ให้เพื่อนพ้องพี่น้องโดยทั่วกันเทอญ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อังสิทธิ์พูนพร
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย นวัตกรรมและการคลัง

Let the dawn of the New Year ignite our passion for exploration and discovery. May our shared journey be marked by new milestones, impactful research, and transformative educational experiences.

Thank you for being the driving force behind the success of RILCA. Wishing you a joyous New Year filled with prosperity, good health, and the fulfillment of your aspirations.

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชิต วัชรพล
รองผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษา บริการวิชาการและสื่อสารองค์กร

Happy New Year 2024 ขอให้ปีใหม่นี้เป็นปีแห่งการเริ่มต้นใหม่
ได้รับโอกาสใหม่ ๆ นำพาความสุข ความสมหวัง ความโชคดี ความมีสุขภาพ
กายแข็งแรง สุขภาพใจเข้มแข็ง ตลอดปีและตลอดไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรณู เหมือนจันทร์ชัย
รองผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล

As we step into the new year, let's elevate the impact of
our research by fostering a global dialogue and a commitment
to excellence, building on past achievements and working towards
new milestones.

May the upcoming year bring fruitful collaborations,
groundbreaking research, and meaningful cultural exchanges.
Wishing you a joyous holiday season and a prosperous New Year!

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา สุริตม์เดชา
รักษาการแทนรองผู้อำนวยการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

สวัสดีปีใหม่ ขออวยพรให้ชาว RILCA ทุกคนมีความสุข ความเจริญ
ความสำเร็จในชีวิตส่วนตัว ชีวิตการทำงาน ร่ำรวย ๆ ปราศจากโรคภัยและ
ภัยอันตรายต่าง ๆ สุขภาพพลานามัยแข็งแรง สมบูรณ์พูนผล พบเจอแต่สิ่งดี ๆ
คิดสิ่งใดสมดังปรารถนาทุกประการ ตลอดปี 2567 และตลอดไป

นางสาวจิระนันท์ บุคยะสกุล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบูรณาการ

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก
จงดลบันดาลให้ท่านประสบแต่ความสุขเกษมสำราญและสัมฤทธิ์ผล
ในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการ

นายพศิณ เล้าโลกาภิรมย์
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริหารทั่วไป

RILCA's BLESSING TO ALL

THAI LANGUAGE AND CULTURE COURSE

Editor's Talk

บ.ก. ชวนคุย

จัดทำโดย
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม 73120
Ins. 0 2800 2308-14 **ไลน์** 0 2800 2332
E-mail rilca_pr@mahidol.ac.th **เว็บไซต์** https://lc.mahidol.ac.th

แสดงความคิดเห็นของคุณ
ต่อ "จดหมายข่าว"

ที่ปรึกษา รศ. ดร.มรกต ไมยเออร์
กองบรรณาธิการ ผศ. ดร.ยุทธพร นาคสุข, อาจารย์ ดร.สกวารัฐ สายบุญมี, ดร.มิรินต้า บุรรุ่งโรจน์,
นางพัชชา แฉงพานิช, นางสาวปิยวรรณ เกาะแก้ว, นายอภิรัฐ คำวัง, นางสาววาสนา ส้วยเกียรติ,
นางสาวประชิตพร โภคมณี, นางสาวพิมพ์พรรณ ทองเปลว และนางสาวกุลธิดา แซ่หมี่
ผู้ประสานงาน และออกแบบ นายจิรวัชร อรรถยเวทย์

สวัสดีสวัสดีปีใหม่แก่ผู้อ่านทุกท่าน ช่วงนี้เข้าสู่ฤดูหนาว ฝุ่น PM 2.5 กลับมา
รุนแรงอีกครั้ง พยายามงดกิจกรรมกลางแจ้ง ใส่หน้ากาก N95 หมั่นล้างมือบ่อย ๆ และ
มานั่งอ่านจดหมายข่าวฉบับนี้กันครับ

ภายใต้แนวคิด **“เครือข่ายภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติเพื่อการเรียนรู้สังคม
อย่างยั่งยืน”** เราได้นำเสนอโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยหลัง
โควิด 19 ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่ผู้เรียนต่างชาติ
จากมหาวิทยาลัย 9 แห่งจากสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่นเดียวกับการจัด **“หลักสูตรอบรม
นานาชาติด้านพหุวัฒนธรรมเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในอาเซียน”**
ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ Rockefeller ในการสร้างความรู้ความเข้าใจด้าน
พหุวัฒนธรรมกับเครือข่ายนานาชาติจาก 6 ประเทศ

ท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก การรู้เท่าทันและการปรับตัว
เพื่อความอยู่รอดเป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรวัฒนธรรมศึกษาจึงพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหา
วิชาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
ตลอดจนสร้างองค์ความรู้เฉพาะด้านที่ลุ่มลึกและหลากหลายมิติ ในด้านการวิจัย
กลุ่มวิจัยการสื่อสารเพื่อการพัฒนาของสถาบันฯ ได้ดำเนินโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้สูงอายุไทย โดยยกระดับการทำงาน
กับเครือข่ายในรูปแบบบูรณาการ ภายใต้แนวคิด **“การสร้างการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้สูงอายุไทย
ด้วยกลไกเชิงบูรณาการ”** ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด
นโยบายเชิงสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

จดหมายข่าวฉบับนี้ขอร่วมแสดงความยินดีกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา
พรหมขุนทอง ที่ได้รับการตีพิมพ์หนังสือเรื่อง **“Film Authorship in Contemporary
Transmedia Culture”** โดยสำนักพิมพ์ Amsterdam University Press และ
คุณศราวณี เกตุยา ที่ได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยมหิดล ให้ดำรงตำแหน่ง
นักวิชาการคนตรีไทย (ผู้อำนวยการพิเศษ) พบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีปีใหม่ 2567 ครับ

**ส.ด. ดร.วัชรพล วิบูลยตรีณ
ussenathitarn**
E-mail: watcharapol.wib@mahidol.ac.th

Contents

สารบัญ

01

เรื่องจากปก

โครงการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย หลังโควิด 19

13

วัฒนธรรมสร้างสรรค์

พหุวัฒนธรรมเพื่อความร่วมมือและการพัฒนา อย่างยั่งยืนในอาเซียน

03

วิจัยตอบโจทย์

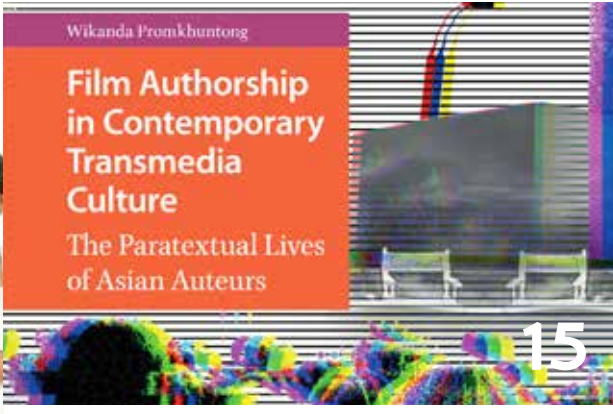
การสร้างการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้สูงอายุไทย ด้วยกลไกเชิงบูรณาการ

15

ชั้นโอบแดง

Film Authorship in Contemporary Transmedia Culture

06

ต. ตน

วิถีคนตรีไทย : “กตัญญู” และ “ศรัทธา” นำมาซึ่ง “ความสำเร็จ”

11

ส่องหลักสูตร

หลักสูตรวัฒนธรรมศึกษาฉบับใหม่ เพื่อการรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

17

ร้อยเรื่องเล่า

เชื่อมโยงวัฒนธรรม สร้างอนาคต : การศึกษา พหุภาษาแบบภาษาแม่เป็นฐานในมุมมองสากล

19

คำกล่าวขวัญ

โครงการอบรมภาษาและวัฒนธรรมไทยระยะสั้น รุ่นที่ 1

21

รอบรู้ริลต้า

25

ทันเหตุ-ทันการณ

เคล็ดวิชาแปล ศิลปะการแปลบันเทิงคดี

ติดตามจดหมายข่าวออนไลน์ :

- ฉบับที่ 1 : ทุกเดือนเมษายน
- ฉบับที่ 2 : ทุกเดือนสิงหาคม
- ฉบับที่ 3 : ทุกเดือนธันวาคม

หรือข่าวสารความเคลื่อนไหวของ RILCA ได้ที่

Facebook: RILCA, Mahidol University

Line: @765xuvqpm

Instagram: RILCA_Mahidol

YouTube: RILCA, Mahidol University

COVER STORY: เรื่องจากปก

โครงการ จัดการเรียนการสอน ภาษาและ วัฒนธรรม ไทย หลังโควิด 19

เรื่อง : อรุณกัณฑ์ กันจันทร

หัวหน้างานบริการวิชาการและศิลปวัฒนธรรมสร้างสรรค์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย

ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของจีนไม่สามารถส่งนักศึกษาเข้ามาเรียนต่อในประเทศไทยได้ แต่ทางโครงการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาต่างชาติได้เตรียมตัวในการจัดการศึกษาและปรับกลยุทธ์การให้บริการต่าง ๆ ในอนาคต เพื่อการสร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับเครือข่ายมหาวิทยาลัยของจีน ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรม “Open House สายสังคมาศาสตร์” สำหรับนักศึกษาใหม่ กิจกรรม “เรื่องเล่าประสบการณ์และการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยมหิดล” เพื่อสร้างความผูกพันระหว่างสถาบันฯ และนักศึกษาจีนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วหลายรุ่นหลายมหาวิทยาลัยได้พบปะกันทางช่องทางออนไลน์ และกิจกรรม “The RILCA Literacy” เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาจีนทั่วไปได้เข้ามาทดลองเรียนรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมในกระแสนทางออนไลน์ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

จนกระทั่งในต้นปี 2566 สถานการณ์ต่าง ๆ เริ่มคลี่คลายและแนวโน้มในการส่งนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของจีนกำลังเข้าสู่สภาวะปกติและอาจเพิ่มจำนวนสูงขึ้น ทางคณะกรรมการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้ชาวต่างชาติ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย มหาวิทยาลัยมหิดล

THAI LANGUAGE

CULTURE

จึงร่วมกันปรึกษาหารือและวางแผนในการรองรับการดำเนินงานของโครงการฯ ในอนาคตอันใกล้ ซึ่งเมื่อเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา 2566 จึงทำให้นักศึกษาจีนจำนวนทั้งสิ้น 152 คน จาก 9 มหาวิทยาลัยด้วยกัน

- 1 Xi'an International Studies University
- 2 Sichuan International Studies University
- 3 Qujing Normal University
- 4 Kunming University
- 5 Pu'er University
- 6 School of Foreign Languages, Yunnan University
- 7 School of International Languages and Cultures Yunnan University of Finance and Economics
- 8 School of Languages and Cultures of Southeast Asia and South Asia, Yunnan Minzu University
- 9 Lancang-Mekong International Vocational Institute, Yunnan Minzu University

ทางคณะกรรมการฯ จึงได้สร้างแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ทั่วถึงและให้เกิดประสิทธิภาพในการให้บริการการศึกษาในรูปแบบ “Live Long Learning” โดยนำผลการประเมินความพึงพอใจจากนักศึกษาจีนที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วในปีก่อนมาเป็นประเด็นในการพูดคุยปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจากผลการสำรวจความพึงพอใจที่ผ่านมาพบว่า “**นักศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มรายวิชาภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มรายวิชาวัฒนธรรม ซึ่งทั้งสองกลุ่มรายวิชานี้ สถาบันฯ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญเป็นจำนวนมาก**” จึงนับว่าเป็นจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนของโครงการฯ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มนักศึกษาจีนอย่างครบวงจรและสมบูรณ์แบบ ซึ่งนักศึกษามีความต้องการที่จะเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทย เพื่อนำความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในประเทศจีน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความยั่งยืนที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาทรัพยากรบุคคลและประเทศของจีนต่อไป

ศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อ
ของผู้สูงอายุ

RESEARCH MATTERS: วิจัยตอบโจทย์

การสร้างการรู้เท่าทันสื่อ ผู้สูงอายุไทย ด้วยกลไกเชิงบูรณาการ

เรื่อง : รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา ดวงกุ่มเมต
ประธานศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

จากจุดเริ่มต้นของการทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมการรู้เท่าทันสื่อให้ผู้สูงอายุไทย ในปี 2561 ทำให้คณะนักวิจัยจากกลุ่มวิจัยการสื่อสารเพื่อการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล มองเห็นช่องว่างทั้งในเชิงองค์ความรู้และการปฏิบัติการขับเคลื่อนงานด้านการรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มผู้สูงอายุไทย จึงได้ทำงานวิจัย เพื่อเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่องจวบจนถึงปัจจุบัน ภายใต้การสนับสนุนทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ยับยั้งสติ ดูอารมณ์
ตัวเอง อย่าด่วนเชื่อ
และอย่าด่วนตัดสินใจ

คำนึงถึงความจำเป็น
และผลกระทบที่จะตามมา

หาข้อมูลเพิ่มเติมจาก
แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
และเชื่อถือได้

ตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ
ต่อตนเองและผู้อื่น
และใช้สื่ออย่างปลอดภัย

ผลงานในเชิงวิชาการได้นำเสนอโมเดลการรู้เท่าทันสื่อ “หยุด คิด ถาม ทำ” ที่นำหลักการใช้ “สติ” (mindfulness) ที่เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคนไทย บูรณาการเข้ากับทักษะ “การคิดเชิงวิเคราะห์” (Critical Thinking) ตามหลักการรู้เท่าทันสื่อของ UNESCO และนักวิชาการจากซีกโลกตะวันตก ซึ่งโมเดลนี้มีลักษณะเป็นทั้งกรอบคิดและกรอบปฏิบัติในการใช้สื่อและเปิดรับ

ข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวันที่เป็นรูปธรรม เข้าใจและจดจำได้ง่าย เหมาะสมกับกลุ่มประชากรสูงวัย

โมเดลการรู้เท่าทันสื่อฯ ยังถูกพัฒนาให้เข้าถึงและสอดคล้องกับลักษณะทางวัฒนธรรมของผู้สูงอายุไทย ในรูปแบบคาถารู้ทันสื่อ “หยุด คิด ถาม ทำ” ที่มีนัยของการทำหน้าที่เป็นเครื่องคุ้มภัยจากการใช้สื่อ

คณะนักวิจัยยังได้นำโมเดลการเรียนรู้เท่ากันสื่อฯ มาประยุกต์ และต่อยอดเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรอบรม เสริมสร้างการเรียนรู้เท่ากันสื่อผู้สูงอายุ 2 หลักสูตร (หลักสูตรวัยเพชร รู้ทันสื่อและหลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ) การผลิตนิตสารสุขภาวะสูงวัยเพื่อเป็นผู้สอน (นสส. ครู ก) แอปพลิเคชันเกมออนไลน์เพื่อการรู้เท่าทันสื่อ “STAAS” วิกิทัศน์และสปอตวิทยุรณรงค์เสริมสร้าง การรู้ทันสื่อในกลุ่มผู้สูงอายุไทย

ในขณะเดียวกัน คณะนักวิจัยก็ตระหนักถึงความสำคัญ ในการสร้างผลกระทบจากนวัตกรรมทางสังคมที่สร้างขึ้นในวงกว้าง และอย่างยั่งยืน ในปี 2564 จึงได้จัดตั้งศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อ ของผู้สูงอายุ (Intelligence Center for Elderly Media Literacy – ICEML) ขึ้นเป็นแห่งแรกของประเทศไทย โดยมีเป้าหมายสำคัญ ในการ “สร้าง” และ “เผยแพร่” องค์ความรู้เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ ของผู้สูงอายุไทยที่ได้จากงานวิจัยและการสกัดองค์ความรู้ของคณะ นักวิจัย รวมถึงการวิเคราะห์และถอดบทเรียนเชิงวิชาการทั้งในและ ต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ผ่านเว็บไซต์ <https://www.iceml.org>

การดำเนินงานของศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของ ผู้สูงอายุ ใช้ทั้งงานเชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติ และเชิงเครือข่ายสนับสนุน ซึ่งกันและกัน โดยมีเครือข่ายทางวิชาการที่เป็นสถาบันการศึกษา ภาควิชาในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สมาคม และโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่ร่วมนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสื่อและผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างสังคม สูงวัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 4 ของ SDGs ที่เน้น สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและ

เท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในปี 2566 ทางคณะนักวิจัยจึงยกระดับการทำงาน โดยมุ่งเน้นการทำงานกับ เครือข่ายในรูปแบบบูรณาการที่ชัดเจนขึ้น ภายใต้โครงการและแนวคิด “การสร้างการเรียนรู้เท่ากันสื่อให้ผู้สูงอายุไทยด้วยกลไกเชิงบูรณาการ” โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนด นโยบายเชิงสังคมเพื่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ คือ “กรมกิจการผู้สูงอายุ” กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และภาคประชาสังคม ที่ทำงานขับเคลื่อนขยายผลการสร้างการเรียนรู้เท่ากันสื่อให้ผู้สูงอายุใน พื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางคือ “กลุ่มคนตัว D” นำมาสู่การพัฒนา “หลักสูตรสูงวัยรู้ทันสื่อ” ร่วมกัน และที่สำคัญ กรมกิจการผู้สูงอายุได้ กำหนดเป็นนโยบายในการใช้หลักสูตรนี้ในโรงเรียนผู้สูงอายุทั่วประเทศ

การขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ ต่อสังคมในวงกว้างอย่างยั่งยืน เป็นเป้าหมายหลักในการทำงาน สร้างสมรรถนะการเรียนรู้เท่ากันสื่อให้ผู้สูงอายุของคณะนักวิจัย โดยได้ใช้ กลไกการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย ตั้งแต่ตัวผู้สูงอายุ องค์การส่วนท้องถิ่นที่ดูแลเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สถาบัน การศึกษาที่มีบทบาทต่อการพัฒนาชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ที่ทำงานในประเด็นเดียวกัน และองค์กรภาครัฐที่ทำหน้าที่กำหนด นโยบายและขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระดับประเทศ ทั้งนี้ นักวิจัยมีบทบาทสำคัญในการ “สร้างและใช้” องค์ความรู้ เชิงวิชาการและข้อมูลเชิงประจักษ์ ตลอดจนผสมผสานพลังกับเครือข่าย เพื่อพัฒนาขับเคลื่อนงานการสร้างเสริมรู้เท่าทันสื่อในกลุ่มผู้สูงอายุ จนนำไปสู่การกำหนดนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืน เปิดโอกาสให้ ผู้สูงอายุไทยสามารถเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความรู้ นวัตกรรม การใช้สื่ออย่างปลอดภัย เพื่อสังคมของผู้สูงอายุ

สามารถเยี่ยมชมเว็บไซต์
ศูนย์วิชาการด้านการรู้เท่าทันสื่อของผู้สูงอายุ

<https://www.iceml.org>

THE PEOPLE: ศ. ศู

วิถี ดนตรี ไทย

“กตัญญู” และ
“ศรัทธา” นำมาซึ่ง
“ความสำเร็จ”

เรื่องและภาพ : ปิยวรรณ เกาะแก้ว
นักวิชาการศึกษานาฏการ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ตราวุฒิ เกตุยา สังกัดงานบริการวิชาการและศิลปวัฒนธรรมสร้างสรรค์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการดนตรีไทย ตั้งแต่ พ.ศ.2555 จบการศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร ได้รับรางวัลนิตราวุฒิตองต์ ประจำปี พ.ศ.2550 ณ บ้านปลายเนิน ปัจจุบันปฏิบัติงานที่ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี (ประสิทธิ์ ถาวร) มีหน้าที่จัดการฐานข้อมูลทางด้านดนตรีไทยของศูนย์ฯ เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านดนตรีไทย ให้กับนักเรียน นักศึกษา โรงเรียน หน่วยงานทางการศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ผ่านโครงการและกิจกรรมด้านดนตรีไทย ตลอดจนโครงการที่ส่งเสริมงานด้านศิลปวัฒนธรรมของสถาบันฯ ปัจจุบันได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยมหิดล ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการดนตรีไทย (ผู้ชำนาญการพิเศษ) เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565

ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีมีจุดเริ่มต้นและความเป็นมาอย่างไร และอะไรคือบทบาทสำคัญที่มีต่อสังคม

ด้วยความกรุณาของคุณครูประสิทธิ์ ถาวร (ศิลปินแห่งชาติ) ที่มีอุปนิสัยดีผลงานการบันทึกเสียงเพลงไทยให้กับมหาวิทยาลัยมหิดล ในวาระการดำรงตำแหน่งอธิการบดีของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. นายแพทย์พรชัย มาตังคสมบัติ ที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนสนับสนุนในการก่อตั้งศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทย โดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท (เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย เมื่อปี 2552) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ให้บริการทางวิชาการ และส่งเสริมการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมไทยที่ทันสมัยและเป็นสากลด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจารึกชื่อเพื่อเป็นเกียรติและเป็นที่ระลึกว่า ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทย “ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ”

สำหรับภารกิจของศูนย์ฯ คือ การเป็นศูนย์กลางการผลิตและเผยแพร่โครงการด้านศิลปวัฒนธรรมไทยทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เช่น โครงการพิธีไหว้ครูดนตรีไทย โครงการร้องรำทำเพลงที่เรือนไทย โครงการผลิตและเผยแพร่การแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาต่างชาติ ในโครงการเครือข่ายอาเซียน โครงการพัฒนาห้องบันทึกเสียง โครงการค่ายวัฒนธรรมสำหรับเด็ก การผลิตและเผยแพร่ผลงานของคุณครูประสิทธิ์ ถาวร เว็บไซต์ศิลปวัฒนธรรม (www.artslc.mahidol.ac.th) ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ศิษย์เก่าสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา ในการจัดเสวนาวิชาการด้านดุริยางคศิลป์ และอบรมเชิงปฏิบัติการด้านดนตรีไทย ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีแห่งนี้จึงเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับการค้นคว้าวิจัย การให้บริการทางวิชาการและทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมไทย ตลอดจนนำผลงานการบันทึกเสียงของคุณครูประสิทธิ์ ถาวร มาผลิตเพื่อเผยแพร่สู่สังคมอย่างต่อเนื่อง

**“ชนใดไม่มีดนตรีกาล...ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก
อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ เขานั้นเหมาะคืดขบ
อัปลักษณ์ฯ” จากบทพระราชนิพนธ์ในพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6
ในฐานะที่ท่านเป็นคนดนตรีไทย ดัดอย่างไรกับคำว่า
“ใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ”**

การฟังดนตรีน่าจะหมายถึงดนตรีทุกประเภททั่วโลก ซึ่งทุกชนชาติ
ทุกภาษาย่อมมีดนตรีเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ที่แม้แต่การตีเกราะ
เคาะไม้ก็นับเป็นดนตรีประเภทหนึ่ง ดังนั้น **“ใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ”**
จึงคิดว่าไม่น่าจะมี เพราะความไพเราะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของ
การฟังดนตรีของแต่ละบุคคล ผู้ที่ไม่ได้เรียนหรือศึกษาทางด้าน
ดนตรีไทยก็อาจจะฟังไม่ไพเราะเท่ากับผู้ที่ศึกษาทางด้านดนตรีไทย
นั่นเป็นเพราะว่าคุณคนคนนั้นไม่ได้ศึกษาประวัติ ทฤษฎี ความหมาย
ของเพลง หรือมีประสบการณ์ทางด้านดนตรีไทย แต่เขาอาจจะชื่นชอบ
ในแนวเพลงหรือดนตรีอื่น ๆ ซึ่งพอเมื่อเกิดความชื่นชอบก็จะเข้าไป
ศึกษาในเรื่องราวต่าง ๆ ของเพลงประเภทนั้น ๆ จึงกลายเป็นบทเพลง
ที่ไพเราะสำหรับบุคคลนั้น

ดนตรีทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงดนตรีไทยได้

การที่จะเข้าถึงดนตรีไทยนั้น เบื้องต้นอาจจะต้องศึกษาประวัติ
ความเป็นมาและพัฒนาการของมรดกวัฒนธรรมทางดนตรีไทย
เพื่อให้เริ่มเข้าใจในศาสตร์ของดนตรีไทย พยายามหมั่นรับฟังดนตรีไทย
บ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของทำนองเพลง ทดลอง
ฝึกหัดเล่นดนตรีไทย เปิดใจกว้าง และมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทย
สิ่งเหล่านี้จะทำให้คุณเกิดความรู้สึกรักซึ่งและเข้าถึงดนตรีไทย
อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย และ **“ได้เห็น
ดนตรีที่เป็นมากกว่าดนตรี”**

ท่านคิดว่าจุดมุ่งหมายของการเรียนดนตรีไทย ในปัจจุบันและอดีตแตกต่างกันเพราะเหตุใด และสังคม ที่เปลี่ยนไปมีผลต่อการเรียนดนตรีไทยอย่างไร

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทำให้จุดประสงค์ของการเรียน
ดนตรีไทยแตกต่างกันไปจากเดิม สมัยก่อนนั้นการเรียนดนตรีไทยเป็น
การศึกษาดนตรีอย่างถ่องแท้ การเรียนแบบมุขปาฐะ (เรียนแบบ
ตัวต่อตัวกับครู) เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาชีพ สามารถนำไปประกอบ
อาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ครั้นเมื่อถึงเวลาประชันความสามารถ
ก็สามารถบรรเลงอวดฝีมือกันได้ สร้างชื่อเสียงให้กับตนเองและคณะ
ของตนเอง แต่ปัจจุบันการเรียนดนตรีไทยนั้น รูปแบบและวิธีการเรียน
จะเป็นลักษณะผสมผสาน คือกึ่งอดีตและปัจจุบัน เราจะเริ่มเห็นว่ามี
การเขียนตัวโน้ตลงบนเครื่องดนตรีไทยแต่ละชิ้น ซึ่งจะต่างกับสมัยก่อน
ที่ครูจะเป็นผู้ใช้ปากบอกเป็นเสียงทำนองเพลง แล้วให้เรบรรเลงให้ได้
ตามเสียงและทำนองเพลงที่ครูได้เปล่งเสียงออกมา ทั้งนี้ก็เพื่อให้รู้จัก
ทักษะการฟัง ฝึกสมาธิในการเรียน และฝึกการจำเพลงให้แม่นยำมากขึ้น

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้จุดมุ่งหมายของการเรียนดนตรีไทย

*การเข้าใจศาสตร์ของดนตรีไทย
พยายามรับฟัง ฝึกหัดเล่นบ่อย ๆ
รวมถึงเปิดใจกว้าง
และมีทัศนคติที่ดีต่อดนตรีไทย*

**จะทำให้คุณได้เห็น ‘ดนตรี
ที่เป็นมากกว่าดนตรี’**

เปลี่ยนไปคือ ในสมัยก่อนเป็นการเรียนดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่ปัจจุบันผู้เรียนต้องเรียนวิชาสามัญด้วย โรงเรียนบางแห่งก็อาจจะ เป็นในลักษณะของชมรมดนตรีไทย มากกว่าเป็นวิชาชีวะเฉพาะ อย่างไรก็ตาม สังคมไทยก็ยังให้ความสำคัญกับการเรียนดนตรีไทย โดยยังมีหน่วยงานที่เป็นสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ยังคงให้ความสำคัญกับดนตรีไทยและมีเจตจำนงที่จะอนุรักษ์ ดนตรีไทยไว้ แม้ว่าวัตถุประสงค์ของการเรียนจะเปลี่ยนไปบ้างก็ตาม

(ต่อ) และท่านคิดว่าดนตรีไทยจะสร้างความมั่นคง ในวิชาชีพแก่ผู้เรียนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

อาชีพนักดนตรีไทยถือเป็นอาชีพหนึ่งที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี มีความมั่นคงและยั่งยืน เพราะถือว่าเป็นอาชีพที่รับบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอด และดูแลรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ ดังที่เราจะเห็นได้ว่า มีการเรียนการสอนด้านดนตรีไทยในทุกหน่วยงานการศึกษา มีหน่วยงาน ของภาครัฐและเอกชนที่ยังคงส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปะแขนงนี้อยู่อย่าง แพร่หลาย และตราบดีที่สถาบันหลักของชาติยังมั่นคงและยังให้ ความสำคัญ ดนตรีไทยก็จะมีลมหายใจและความสำคัญ เนื่องจากการ เรียนการสอนหรือแม้กระทั่งการผลิตผลงานในรูปแบบสร้างสรรค์ ก็ยังมีการพัฒนาและปรับตัวตามยุคและสมัยที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นั่นก็เป็นเพราะเราคนดนตรีช่วยกันดูแลและแสดงออกถึงความห่วงหาเห นที่จะไม่ให้ดนตรีไทยสูญหายไป

"คนดีต้องรู้คุณ ตีชยต้องรู้บุญคุณครู" ท่านเห็นว่า ความสำคัญของ "พิธีไหว้ครู" อยู่ที่เรื่องใด

แม้สภาพสังคมในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าจิตใจ แต่กั ้ไม่ได้ทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของ **"พิธีไหว้ครูดนตรีไทย"** ถูกลดทอน ความสำคัญลงแม้แต่น้อย ตรงกันข้าม การเข้าร่วมพิธียังถือเป็นมงคลชีวิต เป็นการแสดงความกตัญญูของศิษย์ที่มีต่อครูดนตรี เป็นการเคารพครู ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาที่ให้ความรู้ ความสำคัญของพิธีไหว้ครูดนตรีไทย จึงอยู่ที่การจัดงาน ควรจัดด้วยความตั้งใจ ความพร้อม เมื่อมีความพร้อม

และความตั้งใจ ผู้มาร่วมงานหรือผู้พบเห็นจะสัมผัสได้ และทำให้ พิธีกรรมเกิดความศักดิ์สิทธิ์และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้เข้าร่วมงาน โดยมี **"พ่อแก่"** เป็นสัญลักษณ์ของคนดนตรีไทย เป็นศูนย์กลางของ ความเคารพและศรัทธา ซึ่งคำกล่าวของครูที่บอกไว้ **"ไม่ต้องจัดทุกปี อย่าให้ลำบาก หรือต้องกู้หนี้ยืมสิน แต่จงทำด้วยความพร้อมและตั้งใจ"**

(ต่อ) และพิธีกรรมนี้ส่งผลอย่างไรบ้างทั้งในแง่จิตใจ การสร้างสรรค์ และถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านดนตรี

เป็นพิธีกรรมที่ส่งผลต่อกำลังใจของศิษย์ ซึ่งมีความเชื่อว่า เรามี ครูบาอาจารย์ที่เป็นเทพยดา และครูอาจารย์ที่ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือ จะคอยปกป้องรักษาคุ้มครองให้บรรดา เหล่าศิษย์มีความเจริญรุ่งเรืองในการดำเนินชีวิต ซึ่งผู้ที่เข้ารับการครอบ ประสิทธิ์ประสาทวิชาผ่านพิธีกรรมจะเกิดความ รู้สึกมั่นใจ มี ความหนักแน่น และมีพลังกายและใจในการศึกษาบทเพลงตามลำดับขั้น ที่ได้รับการครอบมา และสบายใจว่าตนได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดและ จารีตประเพณีของบูรพาจารย์

จงอย่ามองวัฒนธรรม
เป็นเรื่อง ‘มูลค่า’ หรือ ‘รายได้’

**เพราะวัฒนธรรมเป็น
เรื่องของ ‘คุณค่า’ และ ‘ความงาม’
ที่มีอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว
ไม่สามารถเทียบเป็นมูลค่าได้”**

**อยากฝากบอกอะไรถึงศิลปินนักดนตรีไทยบ้าง ที่เห็นว่าเราคนไทยควรส่งเสริมวัฒนธรรม
ดนตรีไทยให้คงอยู่และเข้ากับยุคสมัย**

ขออัญเชิญพระบรมราชาโชวาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระองค์ทรงเห็นว่าวิชาดนตรีไทยเป็นศิลปะที่สำคัญของชาติ ดังพระบรมราชาโชวาท ความว่า “ศิลปะของไทยเป็นพยานอันหนึ่งที่แสดงว่าชาติไทยเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ การที่จะรักษาแบบแผนความเจริญรุ่งเรืองนี้ไว้ มิให้เสียรูปควรที่จะได้รวบรวมศิลปะของไทยไว้มิให้เสื่อมสูญ เพราะในปัจจุบันนี้มีศิลปะของชาติอื่นเข้ามาปะปนอยู่เป็นอันมาก อาจทำให้ศิลปะของไทยเราซึ่งอยู่ในระดับที่ติงามอยู่แล้ว ผันแปรไปได้” (พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน, 2504)

จากพระบรมราชาโชวาทที่พระองค์ทรงตรัสไว้นั้นจะเห็นว่า ทรงมุ่งหมายให้คนไทยทุกคนช่วยกันรักษาสมบัติชาติไว้ ซึ่งในฐานะที่ตนเองเป็นคนดนตรีไทย เป็นคนไทย จึงอยากฝากถึงผู้เกี่ยวข้อง ทั้งศิลปิน ครูอาจารย์ และหน่วยงานที่มีหน้าที่สืบสานและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะด้านดนตรีไทยว่า “เราควรช่วยส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมที่ส่งเสริมงานด้านดนตรีไทย และศิลปวัฒนธรรมตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง แม้จะเป็นกิจกรรมเพียงเล็กน้อย ก็ถือว่าท่านได้มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลสิ่งที่เป็นรากเหง้าของเรา จงอย่ามองวัฒนธรรมเป็นเรื่องของมูลค่าหรือรายได้ เพราะวัฒนธรรมเป็นเรื่องของคุณค่าและความงามที่มีอยู่ในตัวเองอยู่แล้ว ไม่สามารถเทียบเป็นมูลค่าได้ แต่เราได้ดูแลก็เท่ากับว่าเราได้ช่วยรักษาและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของชาติแล้ว”

Our Website
ศิลปวัฒนธรรมสร้างสรรค์

Our Facebook
ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรี

PROGRAM HIGHLIGHT: ส่องหลักสูตร

ฉบับใหม่

หลักสูตร วัฒนธรรมศึกษา

เพื่อการรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง ในสังคมโลก

เรื่อง : **ดร.สทาวรุ่ง สายบุญมี**

เลขานุการหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ด้วยสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความผันผวน ความไม่แน่นอน ความคลุมเครือ และซับซ้อนขึ้นเป็นทวีคูณ การดำเนินชีวิตรูปแบบใหม่กลายเป็นวิถีปฏิบัติกันโดยทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มนุษย์ต้องการความรู้ที่เรียกว่า **“รู้เท่าทัน”** การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดตั้งแต่ระดับปัจเจกไปจนถึงกลุ่มสังคมขนาดใหญ่และการอยู่ร่วมกันของพลเมืองโลก ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา จึงได้พัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาวิชาและรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อม

ของนักศึกษาให้ตอบโจทย์กับสังคมปัจจุบันมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับหมวดวิชาบังคับที่ช่วยให้ผู้เรียนมีพื้นฐานทั้งแนวคิดหลักด้านวัฒนธรรมศึกษา การออกแบบการวิจัยทางวัฒนธรรมศึกษา และสัมมนาประเด็นทางสังคมวัฒนธรรมร่วมสมัย และเพิ่มหมวดวิชาบังคับเลือก 2 กลุ่ม ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อเน้นความเชี่ยวชาญได้แก่ **กลุ่มที่ 1** : กลุ่มส่งเสริมนักวิจัยชั้นแนวหน้าเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ (Frontier Research) และ**กลุ่มที่ 2** : กลุ่มส่งเสริมการผลิตนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Application-based Research)

ใหม่

หมวดวิชาบังคับ

กลุ่ม 1

ส่งเสริมนักวิจัยชั้นแนวหน้าเพื่อนำเสนอองค์ความรู้ใหม่

กลุ่ม 2

ส่งเสริมการผลิตนักวิจัยเชิงปฏิบัติการ

หมวดวิชาเลือก

กลุ่ม 1

ร่างกายและการเมืองเรื่องอัตลักษณ์

กลุ่ม 2

ปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของพื้นที่เมืองและชนบท

กลุ่ม 3

วัฒนธรรมร่วมสมัยและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

กลุ่ม 4

ผู้คน พื้นที่ และการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน

นอกจากนี้ทางหลักสูตรฯ ยังมีการจัดระบบหมวดวิชาเลือกที่หลากหลายแต่ครอบคลุมอยู่ในประเด็นสังคมวัฒนธรรมร่วมสมัยเป็น 4 กลุ่ม ที่ให้ผู้เรียนสามารถเลือกข้ามกลุ่มได้ตามความสนใจ ได้แก่ (1) กลุ่มวิชาร่างกายและการเมืองเรื่องอัตลักษณ์ (2) กลุ่มวิชาปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของพื้นที่เมืองและชนบท (3) กลุ่มวิชาวัฒนธรรมร่วมสมัยและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และ (4) กลุ่มวิชาผู้คน พื้นที่ และการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2566 นี้ เป็นการบูรณาการศาสตร์และความรู้ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทั้งในด้านแนวคิด ทฤษฎี และวิริยวิทยา อันจะเป็นเครื่องมือในการศึกษา วิจัย และทำความเข้าใจปัญหา ความซับซ้อนของสังคมวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน โดยการเสนอมุมมองใหม่ในการมองปัญหา พร้อมทั้งพัฒนาองค์ความรู้เฉพาะด้านที่ลุ่มลึกและหลากหลายมิติมากขึ้น

เปิดรับสมัครนักศึกษาใหม่ ปีการศึกษา 2567

ภาคต้น : วันนี้ - 15 พ.ค. 67
ภาคปลาย : 1 ส.ค. - 31 ต.ค. 67

หลักสูตรอบรมนานาชาติ พหุวัฒนธรรมเพื่อความร่วมมือและ การพัฒนาอย่างยั่งยืนในอาเซียน

เรื่อง : ปรียวรา มีมาก

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

ด้วยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) ได้เล็งเห็นความสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านพหุวัฒนธรรม จึงเสนอโครงการต่อกองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ Rockefeller ในชื่อโครงการ “Capacity Building for Sustainable Future in Developing Regions” โดยมีส่วนงานที่เข้าร่วมคือ สถาบันโภชนาการ คณะเทคนิคการแพทย์ และคณะพยาบาล

ศาสตร์ จำนวน 54 คน จากประเทศเนปาล ประเทศบังกลาเทศ ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศกัมพูชา ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศลาว โดยในส่วนของโครงการจัดการของสถาบันฯ ได้ใช้แนวคิดการประยุกต์ประเด็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมพหุภาษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพความสามารถให้บริการทางการแพทย์สู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

การดำเนินการโครงการนี้เป็นการนำแพลตฟอร์มและฐานข้อมูลดิจิทัลที่ผลิตโดยสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียกับเครือข่าย มาพัฒนาและจัดการเรียนการสอนที่เน้นด้านพหุวัฒนธรรมในโครงการ อาทิ ภาษากัมพูชา ภาษาลาว ภาษาเมียนมา และภาษาเวียดนาม, แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (Language Map of Ethnic Groups in Thailand) และคลังข้อมูลดิจิทัลของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย (Archive of Languages

Capacity Building for Sustainable Future in Developing Regions

and Cultures of Ethnic Groups of Thailand) จึงเป็นการบูรณาการจัดโครงการอบรมในรูปแบบออนไซต์และออนไลน์ ความร่วมมือจากชุมชนท้องถิ่นในการรับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันการปฏิบัติงานของบุคลากรสาธารณสุขมีความร่วมมือระดับนานาชาติเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทางการแพทย์และสาธารณสุขจำนวนมาก ซึ่งการเข้าถึง

ชุมชนหรือผู้คนไม่อาจกระทำผ่านการหยิบยื่นข้อมูล เครื่องมือ และบริการให้โดยตรงเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำความเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อสามารถสื่อสารและให้ความรู้แก่ผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีการเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และคติความเชื่อ

นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมการลงพื้นที่ที่สอดคล้องกับการอบรมในจังหวัดเพชรบุรี ไม่ว่าจะเป็นชุมชน

ชาติพันธุ์ไทยทรงดำ หมู่บ้านหนองปรัง (เรียนรู้ความเชื่อและอาหารท้องถิ่น และเยี่ยมชมโรงพยาบาลและพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นไทยทรงดำ), โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย และวัดใหญ่สุวรรณารามวรวิหาร ซึ่งเป็นเครือข่ายด้านการวิจัยและการศึกษาของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียโดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมร่วมกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมศักยภาพทางด้านภาษา วัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน

Film Authorship in Contemporary Transmedia Culture: The Paratextual Lives of Asian Auteurs

Amsterdam University Press, Copyright Year 2023

เรื่อง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกานดา พรหมขุนทอง
อาจารย์ประจำหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

หนังสือ “Film Authorship in Contemporary Transmedia Culture” เกิดขึ้นจากความสนใจของผู้เขียนด้านการเติบโตของผู้กำกับภาพยนตร์เอเชียในเวทีภาพยนตร์โลกในช่วงยี่สิบปีที่ผ่านมา ในระดับที่เรียกได้ว่าผู้กำกับภาพยนตร์กลายเป็นแบรนด์ที่จดจำของภาพยนตร์เอเชียมากกว่าตระกูลภาพยนตร์ (Genre) ดารานักแสดง หรือสตูดิโอ หนังสือขยายพรมแดนการศึกษาผู้กำกับภาพยนตร์ผ่านแนวคิดประพันธ์หรือ Authorship ซึ่งเป็นแนวคิดเก่าแก่ แพร่หลายในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในแวดวงนักวิจารณ์ภาพยนตร์และมีความสำคัญในการสถาปนาภาพยนตร์ให้เป็นศิลปะ โดยให้สถานะผู้กำกับเป็นดั่งประพันธ์หรือศิลปิน จนนำไปสู่การเกิดขึ้นของสาขาวิชาภาพยนตร์ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยทั่วโลก

หนังสือเล่มนี้ตั้งต้นโดยการกล่าวถึงทิศทางงานวิจัยยุคหลังประพันธ์ (Post-authorship) ซึ่งตั้งคำถามกับภาวะทางอำนาจของผู้กำกับ โดยเข้าไปสำรวจพลวัตทางสังคม เศรษฐกิจ และอุตสาหกรรมที่ส่งผลต่อการเติบโตของผู้กำกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเทศกาลและตลาดภาพยนตร์ในแต่ละยุคสมัย **กระบวนการศึกษาประพันธ์แบบสะท้อนย้อนคิด (Self-reflexive Authorship)** เกี่ยวกับชุดคุณค่าต่าง ๆ ที่กำกับ การรับรู้ของภาพยนตร์เอเชียข้ามชาติ นำไปสู่การทำความเข้าใจกับสถานะของผู้กำกับภาพยนตร์เอเชียที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ การเมือง ธรรมเนียมผู้เสพภาพยนตร์ข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สื่อและผู้มีส่วนร่วม ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการต่อรองและการสร้างตัวตนของผู้กำกับเองผ่าน **สารนอกตัวบท (Paratext)** และมิติความทรงจำและความทับซ้อนเชื่อมโยงของเอกสารดังกล่าวผ่านแนวคิด **“พาลิมเปสต์” (Palimpsest)**

หนังสือตีพิมพ์ใน **“Transmedia Series”** สำนักพิมพ์ Amsterdam University Press บทที่ 1 - 3 ของหนังสือกล่าวถึงการสร้างชื่อเสียงในยุคที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับผู้กำกับในบริบทข้ามสื่อ (Transmedia) ในพื้นที่ที่แตกต่างกันไปด้วยศึกษาผ่านบริบทของเทศกาลภาพยนตร์ ผู้จัดจำหน่ายภาพยนตร์ (Distributor) และกลุ่มผู้ชมข้ามชาติ กระบวนการผลิตเนื้อหาและการผลักดันผู้กำกับเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเติบโตของสื่อดิจิทัล บทบาทของโปรแกรมเมอร์ภาพยนตร์ นักวิจารณ์ ซินเนไฟล์/แฟน

และวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม (Participatory Culture) ที่นำไปสู่การโต้เถียงข้ามสื่อของเนื้อหาต่าง ๆ อาทิ สูจิบัตร บทความ มิวสิควิดีโอ มีม และแฟนอาร์ต (Fan Art) ส่วนที่สองของหนังสือในบทที่ 4 - 6 กล่าวถึง **ภาวะการเป็นดาราของผู้กำกับ (Star-auteur)** ที่แต่ละคนต่างตระหนักดีเกี่ยวกับสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะ และความเป็นศิลปินของตนเอง และนำไปสู่การเลือกนำเสนอภาพและสื่อสารเกี่ยวกับตนเอง (Self-projection) ผ่านรูปแบบและช่องทางที่ออกแบบเองได้ อาทิ หนังสือสั้น วิดีโอแนะนำงาน ภาพถ่าย หนังสือสะสม รวมถึงบทสัมภาษณ์ และการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ ผู้เขียนอภิปรายมิติดังกล่าวผ่านกรณีศึกษาผู้กำกับภาพยนตร์ไทย อภิชาติพงศ์ วีระเศรษฐกุล และผู้กำกับภาพยนตร์ฮ่องกง หว่อง กาไว เนื้อหาส่วนนี้ยังอภิปรายประเด็นเรื่องชื่อเสียง(ง)ที่ถูกตั้งคำถามในยุค #MeToo ผ่านกรณีศึกษาของผู้กำกับเกาหลีใต้ คิม คี-ดุก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงมิติจริยศาสตร์ของประพันธ์ สถานะการคงอยู่ในประวัติศาสตร์ และการคอลเอาต์ (Call-out) เพื่อถอดถอนชื่อของผู้กำกับคนใดคนหนึ่งจากพื้นที่สาธารณะ

ทั้งนี้ ผู้เขียนหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะสะท้อนการทำงานสหศาสตร์ในสาขาภาพยนตร์ศึกษา สื่อศึกษา และวัฒนธรรมศึกษา และสะท้อนให้เห็นมิติพื้นที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นหมุดหมายสำคัญในการขับเคลื่อนภาพยนตร์เอเชียในบริบทข้ามชาติต่อไป

#Filmstudies
#Transmedia
#Asiancinema

Amsterdam
University
Press

20th
ANNIVERSARY

TALK OF THE TOWN: ร้อยเรื่องเล่า

เชื่อมโยงวัฒนธรรม สร้างอนาคต : การศึกษาพหุภาษา แบบภาษาแม่เป็นฐาน ในมุมมองสากล

เรื่อง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมิตรา สุวรรณ์เดชา

รักษาการแทนรองผู้อำนวยการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

เมื่อวันที่ 4 – 6 ตุลาคม 2566 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับ Asia-Pacific Multilingual Education Working Group (MLEWG), UNESCO Multisectoral Regional Office (UNESCO Bangkok) และเครือข่ายนานาชาติ จัดการประชุมนานาชาติ The 7th International Conference on Language and Education: MULTILINGUAL EDUCATION FOR TRANSFORMATIVE EDUCATION SYSTEMS AND RESILIENT FUTURES ณ โรงแรม Royal Orchid Sheraton Hotel & Towers โดยมีหัวใจสำคัญของการประชุมคือ การส่งเสริมการศึกษาพหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐาน (MTB-MLE) แนวทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับถึงผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ความเสมอภาค ความเป็นอยู่ที่ดี และความสามารถในการฟื้นตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับผู้เรียนที่มาจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และกลุ่มชนพื้นเมือง

สิ่งสำคัญของการประชุมคือ บทบาทในการอำนวยความสะดวกให้กับเครือข่ายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ชนเผ่าพื้นเมืองเยาวชน ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ปฏิบัติงาน และนักวิจัยถูกนำมารวมกันเพื่อสำรวจและสร้างความเชื่อมโยงที่สามารถเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในบริบทหลายภาษา โอกาสในการสร้างเครือข่ายนี้มีส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจมุมมองที่หลากหลายและความท้าทายที่ต้องเผชิญในการนำ MTB-MLE ไปใช้ในภูมิภาคต่าง ๆ

การประชุมนานาชาติครั้งนี้มีความโดดเด่นไม่เพียงแต่การมีส่วนร่วมที่หลากหลายของทุกภาคส่วนในระดับสากล ตั้งแต่ระดับผู้นำประเทศด้านการวางนโยบายการศึกษา ไปจนถึงสมาชิกกลุ่มเยาวชนจากชุมชนพื้นถิ่น รวมผู้เข้าร่วมการประชุม 565 คนจาก 45 ประเทศ แต่เนื้อหาของการประชุมยังเป็นการศึกษาพหุภาษาในบริบทสหวิทยาการ เช่น การประเมินผล การสร้างสื่อ การออกแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เทคโนโลยีกับการศึกษา ภาวะโลกร้อน ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการคงอยู่ของภาษา โดยมีการนำเสนอผลงานวิชาการรวม 221 เรื่อง ในโอกาสที่ สถาบันวิจัยภาษา

และวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล (RILCA) ร่วมกับ UNESCO และ Tokyo University of Foreign Studies (TUFS) นำเสนอการอภิปรายแบบคณะในหัวข้อ **“The Next Cultural Guardians: Youth-led Action in Preserving and Promoting Indigenous Languages, Practices and Traditions in Asia”** ที่เชิญแกนนำเยาวชนจากกลุ่มชาติพันธุ์จากประเทศไทย มาเลเซีย และญี่ปุ่น มาร่วมแบ่งปันประสบการณ์การทำงานขับเคลื่อนการศึกษาภาษาพื้นถิ่นแบบมีส่วนร่วม โดยได้รับการสนับสนุนจาก กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยมหิดล และโครงการความร่วมมือในการวิจัยจาก TUFS

นอกจากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และข้อค้นพบเชิงวิชาการเชิงสหวิทยาการแล้ว การประชุมครั้งนี้ยังมีเวทีรับฟังและระดมพลังเพื่อขับเคลื่อนนโยบายระดับสูง (High Level Policy Forum) ที่มีการทบทวนแถลงการณ์ของกรุงเทพฯ ว่าด้วยภาษาและการไม่แบ่งแยก แบ่งปันข้อมูลอัปเดตเกี่ยวกับนโยบายภาษาในการศึกษา และหารือเกี่ยวกับความท้าทายในการนำ MTB-MLE ไปใช้ ผลลัพธ์ที่สำคัญคือ **“Bangkok Priorities for Action on First Language-based Multilingual Education”** ที่เน้นย้ำถึงความจำเป็นสำหรับนโยบายการศึกษาพหุภาษาที่ใช้ภาษาแรกเป็นฐานเพื่อแก้ไขวิกฤติการเรียนรู้และปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้

การประชุมนานาชาติเรื่องภาษาและการศึกษาครั้งที่ 7 ถือเป็นงานสำคัญที่เน้นย้ำถึงบทบาทที่สำคัญของการศึกษาพหุภาษาโดยใช้ภาษาแม่เป็นฐานในโลกร่วมสมัย การอภิปราย นโยบาย ผลลัพธ์ และแนวปฏิบัติที่เกิดขึ้นจากการประชุมครั้งนี้จะมีส่วนสำคัญในการกำหนดอนาคตของการศึกษาพหุภาษาทั้งในระดับท้องถิ่นและสากลอย่างมีนัยสำคัญ ปูทางไปสู่การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครอบคลุม เสมอภาค และมีประสิทธิภาพมากขึ้นทั่วโลก ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

Transforming Education through Language:
7MLE Conference Recap

Fundamentals of Knowledge Enhancement in Thai Language and Culture

เรื่อง : วาสนา ส้วยกรีด

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

โครงการอบรมภาษาและวัฒนธรรมไทยระยะสั้น หรือ “Fundamentals of Knowledge Enhancement in Thai Language and Culture” เป็นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียและมหาวิทยาลัยฮ่องกง เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาชาวต่างชาติได้พัฒนาทักษะภาษาและเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีกับประเทศไทย โดยในปี 2566 ได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งมีนักศึกษาจากคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮ่องกง จำนวน 14 คน เข้าร่วมโครงการเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในระหว่างวันที่ 4 - 25 สิงหาคม 2566

การจัดการเรียนการสอนมีทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน ด้วยการเสริมทักษะให้โอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ถือเป็นประสบการณ์ที่นักศึกษาได้เรียนรู้จริงขณะเรียนอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนในหัวข้อศิลปวัฒนธรรมไทย, การประกอบอาหารไทย, ศิลปหัตถกรรม, งานประดิษฐ์, นาฏศิลป์ไทย หรือการจัดทัศนศึกษาและท่องเที่ยวยังสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตไทย เช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี ฯลฯ

THAI LANGUAGE AND CULTURE TRAINING

SHORT - TERM

“คนไทยเป็นคนดี มีน้ำใจมาก ชอบช่วยเหลือ ตอนเราไปเที่ยวก็มีคนเข้ามาช่วยและพูดกับเราด้วยรอยยิ้ม ตอนแรกคิดว่า เรียนประวัติศาสตร์ไทยจะน่าเบื่อ แต่เรียนแล้วสนุก ได้เข้าใจคนไทยมากขึ้น และได้มีโอกาสไปเรียนจากสถานที่จริง ๆ”

WONG PAK YIN
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮ่องกง
(The University of Hong Kong)

Fundamentals of Knowledge Enhancement

THAI LANGUAGE AND CULTURE TRAINING

SHORT-TERM

LEE VEN CHI
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮ่องกง
(The University of Hong Kong)

“ฉันได้เรียนรู้อะไรที่ไม่เคยรู้เกี่ยวกับประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น ในห้องเรียน เราได้เรียนรู้การสานปลาตะเพียนจากโบ๊แม่ และนอกห้องเรียนได้ไปเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของคนในอดีต

เมื่อฉันไปทัศนศึกษาที่อยู่ธยา ฉันรู้สึกประทับใจมาก ฉันได้มีโอกาสใส่ชุดไทย ได้เรียนรู้การใส่ชุดไทย และลวดลายบนชุดที่มีความแตกต่างจากประเทศอื่น”

THAI LANGUAGE AND CULTURE TRAINING

SHORT-TERM

“ที่นี่เราได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยมากกว่าที่ฮ่องกง และได้รู้ว่าประเทศไทยมีประวัติศาสตร์อย่างไร

คนไทยในอดีตเขาใช้ชีวิตกันอย่างเรียบง่าย แต่งตัวกันแบบไทย และกินอะไรกันบ้าง

ฉันชอบอาหารไทยมาก ก่อนมาที่นี่ฉันไม่เคยทำและทำไม่เป็น การมาเรียนที่นี่ฉันได้มีโอกาสเรียนรู้การทำอาหารไทย และวัตถุดิบต่าง ๆ ด้วย”

CHAN YU MAN
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮ่องกง
(The University of Hong Kong)

THAI LANGUAGE AND CULTURE TRAINING

SHORT-TERM

YIN CHIA CHI
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮ่องกง
(The University of Hong Kong)

“ฉันชอบเรียนทำอาหารไทยมาก ได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายเกี่ยวกับการทำอาหารใหม่ ๆ เช่น แซ่ ผัด ต้ม นึ่ง

และฉันเพิ่งรู้ว่า อาหารไทยมีหลากหลายรสชาติในงานเดียว และคนไทยสมัยก่อนใช้ใบไม้ (ใบตอง) ใส่ห่ออาหาร เมื่อพวกเขาไม่มีจาน ชาม ใส่อาหาร”

THAI LANGUAGE AND CULTURE TRAINING

WONG PAK YIN
นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮ่องกง
(The University of Hong Kong)

SHORT-TERM

“ฉันได้รู้ว่าการกักตักกายมีหลายแบบ เช่น การไหว้พระ ไหว้ไม่เหมือนกับไหว้ผู้ใหญ่ ท่าของผู้หญิงและท่าของผู้ชายจะไม่เหมือนกัน

เรายังได้รู้ว่า ประเทศไทยก็มีชาติพันธุ์ พุคภาษากันที่สำคัญภาษาแตกต่างกันและคล้ายกับเรา เช่น ก็น้ำ ออกเสียงว่า ก็น้ำหรือกึ่น้ำ”

RILCA 360°

รอบรั้วริลกา

สถาบันวิจัยภาษาฯ หารือความร่วมมือกับ The Embassy of the Republic of Turkey

วันที่ 7 กันยายน 2566

รองศาสตราจารย์ ดร.มรกต โมยเออร์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ และบุคลากร ให้การต้อนรับ H.E. Mrs. Serap Ersoy, Ambassador of the Republic of Turkey และคณะ ในโอกาสหารือถึงความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมด้านการวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างประเทศตุรกีและประเทศไทย เป็นการสร้างเครือข่ายวิชาการในระดับนานาชาติร่วมกัน และการส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรมตุรกีในประเทศไทย

iFood เข้าร่วมนำเสนอผลงานผลิตภัณฑ์ “ตะพอเพาะพร้อมรับประทาน” ในกิจกรรม Mahidol Incubation Program: Innovation Day

วันที่ 9 กันยายน 2566

ทีม iFood เข้าร่วมนำเสนอผลงานผลิตภัณฑ์ “ตะพอเพาะพร้อมรับประทาน” ในกิจกรรม “Mahidol Incubation Program: Innovation Day” ณ ห้องกันภัยมหิตลและห้องศิริราชรัชมหิตล ศูนย์ประชุมและอาคารจอดรถมหิตลสิทธาคาร จัดโดยสถาบันบริหารจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม (iNT) ซึ่งผลิตภัณฑ์ “ตะพอเพาะพร้อมรับประทาน” เป็น 1 ใน 10 ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการอบรมบ่มเพาะจากนักวิจัยสู่ความเป็นผู้ประกอบการประจำปี 2566 มุ่งสู่ความการประกอบธุรกิจเพื่อสร้างผลกระทบทางสังคม

สถาบันวิจัยภาษาฯ หารือความร่วมมือกับ Yunnan University of Finance and Economics

วันที่ 6 กันยายน 2566

รองศาสตราจารย์ ดร.มรกต โมยเออร์ พร้อมบุคลากร ได้หารือการขยายความร่วมมือทางวิชาการกับ Dr.Sun Tingting, Vice Dean of School of International Languages and Cultures, Yunnan University of Finance and Economics และ Dr.Huang Rong ณ ห้องณัฐ ภมรประวัติ ในโอกาสหาความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยและการพัฒนาหลักสูตรการสอนภาษาจีนให้กับชาวต่างชาติในระดับมหาบัณฑิตศึกษา

สถาบันวิจัยภาษาฯ ต้อนรับคณะเยี่ยมชมจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

วันที่ 12 กันยายน 2566

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฐุ คูศรีพิทักษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชยางค์ ยมาภัย และกลุ่ม iCulture ร่วมให้การต้อนรับนักเรียนและคุณครูจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี จำนวน 89 คน ในโอกาสเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์มานุษยวิทยาวัฒนธรรม และนิทรรศการพิเศษเคลื่อนที่ “วิถีชาติพันธุ์” ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย เพื่อเรียนรู้และเข้าใจในความหลากหลายของภาษาและวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์

งานผู้เกษียณอายุ : “เพลินตา เพลินใจ แม่วัยเกษียณ”

วันที่ 22 กันยายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียจัดงานผู้เกษียณอายุ ประจำปี 2566 ภายใต้หัวข้อ “เพลินตา เพลินใจ แม่วัยเกษียณ” ให้แก่นางเพลินตา สุขปลั่ง ที่ได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ด้วยความวิริยะอุตสาหะในการปฏิบัติหน้าที่อย่างดียิ่งจนครบวาระเกษียณ ณ ห้องประชุมอนุกรมประสงค์

หลักสูตรพิพิธภัณฑ์ศึกษาจัดกิจกรรมการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ ณ จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ 23-24 กันยายน 2566

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานพิพิธภัณฑ์ ณ จังหวัดกาญจนบุรี ให้แก่นักศึกษาเพื่อขยายมุมมองของการเรียนรู้ด้านพิพิธภัณฑ์ ด้านการสงวนรักษา และการจัดการวัตถุจัดแสดง การออกแบบประสบการณ์ผู้ชม ด้านการออกแบบจัดแสดงนิทรรศการ และกิจกรรมการศึกษา และการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์

งานมหกรรมวันพิพิธภัณฑ์ไทย ปี 2566

วันที่ 28 กันยายน 2565

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พญ. ศุครีพิทักษ์ ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพิพิธภัณฑ์ศึกษา ได้ร่วมนำเสนอในงานในหัวข้อ “การสร้างความผูกพันด้านคลังข้อมูลดิจิทัลด้วย Mobile Ethnography” และได้ร่วมจัดและนำเสนอเสื่อตัวสุดท้ายของพ่อเล้าป่า ปราชญ์ชาวปกากะญอ และนิทรรศการนำเสนอหลักสูตรพิพิธภัณฑ์ศึกษาในงาน “มหกรรมวันพิพิธภัณฑ์ไทย” ปี 2566 ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

สถาบันวิจัยภาษาฯ ได้รับรางวัลประเภทดูแลสวนต่อเนื่องยอดเยี่ยม และรางวัลชมเชยในโครงการประกวดสวนมুমสวยปี 8

วันที่ 27 กันยายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียได้รับรางวัลประเภทดูแลสวนต่อเนื่องยอดเยี่ยม และรางวัลชมเชยในโครงการประกวดสวนมুমสวยปี 8 (พื้นที่สวนที่ได้รับการปรับปรุงใหม่) โดยโครงการประกวดสวนมুমสวยจัดขึ้นโดยกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งกระตุ้นให้ส่วนงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ และเพิ่มขนาดพื้นที่สีเขียวให้กับมหาวิทยาลัยมหิดล

Writing Workshop 2023: “Language, Culture and Sustainable Community Development”

วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียร่วมกับ SOAS, University of London จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ Writing Workshop 2023 ในหัวข้อ “Language, Culture and Sustainable Community Development: Taking the Conversation Further” ณ ห้อง Co-working Space เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะและเทคนิคการเขียน บทความวิชาการ บทความวิจัย และข้อเสนอโครงการงานสำหรับทุนวิจัยในระดับนานาชาติ ให้แก่อาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การออกแบบแนวทางการเรียนรู้บูรณาการ ICE”

วันที่ 1- 2 ธันวาคม 2566

ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การออกแบบแนวทางการเรียนรู้บูรณาการ ICE: วิถีชีวิต อัตลักษณ์ และการท่องเที่ยวลันตา สู่ 8 กลุ่มสาระ” ภายใต้โครงการวิจัยการจัดการศึกษาแบบทวิ - พหุภาษาและการเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมในเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิหมู่บ้านเด็กเพชรลือซซี่ (PCF) ซึ่งมีการทำงานร่วมกันระหว่าง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) ร่วมกับโรงเรียนชุมชน ปราชญ์ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในเกาะลันตาและพื้นที่ขยายผลอื่นๆ

พิธีไหว้ครูสำหรับนักศึกษาต่างชาติ ประจำปี 2566

วันที่ 28 กันยายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียจัด พิธีไหว้ครูสำหรับนักศึกษาต่างชาติในโครงการจัดการเรียนการสอนภาษา-วัฒนธรรมไทย ประจำปี 2566 โดยมีผู้บริหาร คณาจารย์ เข้าร่วมพิธีรับมอบพานไหว้ครูและผูกข้อมือ พร้อมอวยพรให้กับนักศึกษา ณ ห้องประชุม อเนกประสงค์

กิจกรรมอบรมนักพัฒนานักสันติภาพรุ่นใหม่ (Young Peacemaker/ Peacemakers in Training)

วันที่ 19-20 ตุลาคม 2566

ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤตจัดกิจกรรมอบรมนักพัฒนานักสันติภาพรุ่นใหม่ ณ ห้องพุดผกา โดยทีมวิทยากร Scott Hayden จาก International Community School (ICS) Chitsophon Kluaymalathon Lisa Lehman เพื่อพัฒนาแนวคิดและทักษะการฝึกอบรมหรือกิจกรรมในพื้นที่วิจัย ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ให้เรียนรู้ความแตกต่างและอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายได้อย่างเข้าใจ

การบรรยายสาธารณะ ครั้งที่ 3 “สำหรับ 'สำหรับ' คลี 'กฤตา’”

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย โดย ศูนย์การศึกษา จัดการบรรยายสาธารณะออนไลน์ ครั้งที่ 3 หัวข้อ “สำหรับ 'สำหรับ' คลี 'กฤตา' : วิถีแต่งกายสไตล์การตะ” เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแต่งกายของชาวการตะที่มีความหลากหลายทั้งประเภท ลวดลายผ้า (สำหรับและกฤตา) และการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไปตามพื้นที่และโอกาสต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ Webex

Thailand's Tourism Sector: Sustainability and Gender Justice

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียร่วมกับ มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) จัดงานสัมมนา ในหัวข้อ “Thailand's Tourism Sector: Sustainability and Gender Justice” ณ ห้องบอลรูม โรงแรม บันยันทรี กรุงเทพฯ (Banyan Tree Bangkok) เพื่อเป็นเวทีหารือเกี่ยวกับแนวทางการยั่งยืน และความยุติธรรมทางเพศสำหรับนโยบายการท่องเที่ยวในประเทศไทย และเป็นการเสริมสร้างพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทยอีกด้วย

กิจกรรม “หนังกกลางแปลง : วัฒนธรรมความบันเทิงท่ามกลาง บริบทการเปลี่ยนแปลง”

วันที่ 8 ธันวาคม 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย โดยหลักสูตรวัฒนธรรมศึกษา ร่วมกับหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดกิจกรรม “หนังกกลางแปลง : วัฒนธรรมความบันเทิงท่ามกลางบริบทการเปลี่ยนแปลง” (RILCA Theater) ภายใต้โครงการ “จัดรั้ววัฒนธรรมทิดล” เพื่อเป็นการสร้างพื้นที่ของการมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่คุณค่าทางมรดกวัฒนธรรม ความบันเทิงของสังคมไทย และเป็นการสนับสนุนให้เกิดการสานสัมพันธ์เครือข่ายมหาวิทยาลัย

กิจกรรม "The Memory of Joy @RILCA

วันที่ 20 ธันวาคม 2566

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียจัดกิจกรรม "The Memory of Joy @RILCA: โมงยามแห่งความสุข สนุก สบาย ส่งท้ายปีเถาะ" เนื่องในเทศกาลปีใหม่ 2567 ณ ห้องประชุมเนกประสงค์ ชั้น 2 ภายในงานมีกิจกรรมจับสลากแลกของขวัญปีใหม่, เกมเน้นทนาการ (เกมโยนห่วง, ปาเป้า, ปิดตาตีถึงปี๊บ และหัวท้ายตายก่อน : วาดภาพว่าว) และปิดท้ายด้วยการร้องเพลง “ปีใหม่” ร่วมกัน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาวสถาบันฯ

ฟรี! คลังศัพท์มากกว่า 6,000 รายการ

RILCA'S UP TO DATE: กั้นเหตุ-กั้นการณ

เคล็ดวิชาแปล ศิลปะการแปลบันเทิงคดี

เรื่อง : อาจารย์สถาพร ฉันทประสูตร (ครูหนอนๆ)

ผู้เขียนหนังสือฯ และอาจารย์พิเศษหลักสูตรภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

จากการประสานงานในระดับเครือข่ายวิชาการระหว่างสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทยกับศูนย์การแปลและบริการทางภาษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย ได้รับเกียรติจากอาจารย์สถาพร ฉันทประสูตร (ครูหนอนๆ) อดีตอุปนายกสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานด้านบรรณาธิการตรวจแก้งานแปล และเป็นอาจารย์พิเศษในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ให้ดำเนินการใช้ลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมทางการแปลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม โดยการจัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือ “เคล็ดวิชาแปล ศิลปะการแปลบันเทิงคดี (Art of Translation)” มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ส่งผลทำให้มีปริมาณหนังสือในตลาดไม่เพียงพอ

ในปี 2567 ศูนย์การแปลฯ จึงได้มีโครงการจัดพิมพ์และจัดจำหน่ายหนังสือ “เคล็ดวิชาแปล ศิลปะการแปลบันเทิงคดี” พิมพ์ครั้งที่ 2 ในการพิมพ์ครั้งนี้ ครูหนอนๆ ได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือของนักแปลบันเทิงคดี โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ภาคด้วยกัน ดังนี้

ภาคแรก เพื่อให้นักแปลเข้าใจสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำตลอดจนขั้นตอนการทำงานแปลอย่างถูกวิธีและมีความสุข โดยเขียน

แต่ละบทด้วยวิธีที่เรียกว่า การเขียนอย่างรวบรัดชัดเจน ฉะนั้นจึงควรอ่านวันละแค่หนึ่งบท แล้วใคร่ครวญจนเข้าใจกระจ่าง ก่อนอ่านบทถัดไป

ภาคสอง เน้นการฝึกแปลบันเทิงคดี ประกอบด้วย การแปลสี่บทหลัก ได้แก่ บทบรรยาย, บทสนทนา, ความรู้สึกนึกคิด, การเล่นคำคมและสำนวน ซึ่งแต่ละบทหลักได้แบ่งเป็นบทย่อย พร้อมคำอธิบายเคล็ดวิชาและตัวอย่าง โดยมีแบบฝึกหัดแปลแต่ละหัวข้อย่อย (มีคำเฉลยอยู่ที่ท้ายเล่ม)

ภาคสาม เริ่มด้วยการปรับพื้นฐานภาษาไทยและความเข้าใจวรรณกรรมในสองบทแรก จากนั้นอธิบายเคล็ดวิชาแต่ละหัวข้อพร้อมยกตัวอย่างที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้อ่านฝึกการตรวจแก้ขัดเกลาต้นฉบับแปล ทั้งบทบรรยาย บทสนทนา ความรู้สึกนึกคิด และสำนวน ได้รสคำนามรสความชัด

นอกจากนี้ ผู้อ่านยังสามารถดาวน์โหลดไฟล์คลังศัพท์ที่มีข้อมูลมากกว่า 6,000 รายการ (ผู้เขียนจะปรับปรุงไฟล์นี้ทุกปีตอนวันสุนทรภู่) จากแหล่งข้อมูลที่ให้มาพร้อมหนังสือ

ติดตามการเปิดตัวหนังสือ
ในเดือนมกราคม-มีนาคม 2567

ที่ Facebook Page:
CTLS, RILCA Mahidol University

3rd LINC 2024

VIRTUAL INTERNATIONAL CONFERENCE ON

**LANGUAGE, INTERCULTURAL
COMMUNICATION, AND SOFT POWER:
ISSUES AND TRENDS**

February 19, 2024

CALL FOR ABSTRACTS (250-300 WORDS)

IMPORTANT DATES:

ABSTRACT SUBMISSION DEADLINE: 31 DECEMBER 2023

SUBMIT YOUR ABSTRACT AT ATHIP.THU@MAHIDOL.AC.TH

REGISTRATION IS FREE OF CHARGE

KEYNOTE SPEAKERS:

ALEXANDER TRUPP

SUNWAY UNIVERSITY, MALAYSIA

TAN AI LING

SURREY INTERNATIONAL INSTITUTE, CHINA

SUB-THEMES:

INTERCULTURAL COMMUNICATION FOR ADMINISTRATION:

- Intercultural Communication and Management
- Intercultural Communication Competence in Work and Life
- Intergenerational Communication and Social Psychology
- Language and Intercultural Communication for SDGs
- Online Culture and Communication

LANGUAGE LEARNING AND TEACHING:

- Bilingual / Multilingual Education
- Curriculum and Material Development for SDGs
- English as an International Language
- English for Specific / Academic Purposes
- Innovation and Technologies for Language Learning and Teaching
- Language Assessment
- Psychology for Language Teaching and Learning

TRANSLATION:

- Methodological Issues in Translation Studies
- Translation for Minority and Language Revitalization
- Translation and Specific Issues
- Translation Policies and Practices in Multicultural Setting
- Translator Training